

Finansira Evropska unija

IPA PROGRAM PREKOGRANIČNE SARADNJE
BOSNA I HERCEGOVINA - CRNA GORA

Projekat provodi:
Kulturni centar Trebinje

Projekat: *Život na granici BiH /CG*
- *Stare staze bezvremenog nasljeđa i tradicije*

Ova publikacija je nastala uz finansijsku podršku Evropske unije. Njen sadržaj isključiva je odgovornost Kulturnog centra Trebinje i ne odražava nužno stavove Evropske unije.

Partneri:

GRAD TREBINJE

UDRUŽENJE IZDAVAČA I KNJIŽARA
CRNE GORE

CENTAR ZA KULTURU PLUŽINE

CENTAR ZA RAZVOJ
HERCEGOVINE

CENTER FOR
DEVELOPMENT
OF HERCEGOVINA

ŽENSKA AKCIJA
WOMEN ACTION

Projekat: *Život na granici BiH /CG*
- *Stare staze bezvremenog nasljeđa i tradicije*

Turistički itinirer

Duhovnost Hercegovine i Crne Gore kroz vrijeme

Duhovnost Hercegovine i Crne Gore kroz vrijeme

Crna Gora

je jadranska i balkanska država koja se sa Bosnom i Hercegovinom graniči na zapadu. Osim Bosne i Hercegovine Crna Gora dijeli kopnene granice i sa Hrvatskom, Kosovom i Srbijom dok na Jaranskom moru granicu dijeli sa Italijom. Službeni jezik u ovoj državi je crnogorski, a valuta euro. Klima je u primorju sredozemna, u Skadarskoj zavali submediteranska, a u unutrašnjosti umjereno kontinentalna do planinska. Srednja ljetna temperatura u primorju, submediteranskom području Skadarske zavale i doline rijeke Zete iznosi oko 26 °C, u nižim područjima unutrašnjosti 18 do 20 °C, a na visokim planinama 10 do 14 °C. Srednja zimska temperatura najviša je u primorju, 8 °C, i submediteranskim dijelovima od 4 do 5 °C. Zahvaljujući sporom prodiranju globalnih brendova crnogorska kuhinja održala se u gotovo tradicionalnom obliku uz podrazumijevajuće kulinarske uticaje susjednih zemalja te tako dominiraju tradicionalna jela od mlijeka i mesa. Ponudeni itinerari aktivni su od 01. maja do 31. septembra, a maksimalno trajanje itinerara je tri dana. Smještaj je organizovan u hotelima i apartmanima A i B kategorije, a ishrana je u restoranima koji nude izbor različitih kuhinja od *fusion-a* do tradicionalne kuhinje regije.

Bosna i Hercegovina

je država situirana na zapadu Balkanskog poluostrva i graniči se sa Hrvatskom, Crnom Gorom i Srbijom. Službeni jezici su je bosanski, srpski i hrvatski, a valuta je konvertibilna marka (BAM). Klima Bosne i Hercegovine varira od umjereno kontinentalne u sjevernom dijelu Panonske nizije duž rijeke Save i u zoni podnožja do alpske klime u planinskim regijama i mediteranske klime u priobalnom području i području regije niske Hercegovine na jugu i jugoistoku zemlje. U sjevernom dijelu države, prosječna temperatura vazduha varira između -1 i -2°C u januaru i između 18 i 20°C u julu. Na nadmorskim visinama od preko 1000 m, prosječna temperatura varira od -4 do -7°C u januaru, a od 9 do 14°C u julu. Na Jadranskom primorju i u niskoj Hercegovini, temperatura vazduha varira od 3 do 9°C u januaru, a od 22 do 25°C u julu. Evidentirane su i ekstremne temperature od -41,8°C (niska) i 42,2°C (visoka). Nacionalna kuhinja je determinisana orijentom u centralnim dijelovima dok je na jugu evidentan uticaj mediteranske kuhinje.

Duhovnost Hercegovine i Crne Gore kroz vrijeme

Kontakti:

Turistička organizacija Grada Trebinja

E-mail: tourist_trebinje@yahoo.com

www.gotrebinje.com

Tel.: +387 (0)59 273-410

Turistička organizacija Opštine Nikšić

E-mail: toniksic@t-com.me

<https://niksic.travel/>

Tel.: +382 (0)40 213 262

Turistička organizacija Opštine Bileća

E-mail: torgbileca@gmail.com

Tel.: +387 (0)59 371 864

Park prirode „Piva“, Plužine

E-mail: info@parkpiva.com

<https://www.parkpiva.com/>

Tel.: +382 (0) 40 270 069

Duhovnost Hercegovine i Crne Gore kroz vrijeme

Polazna tačka Trebinje (BiH)

1. dan

Prijava u hotel u Trebinju do 9 časova. U 10 časova posjeta vinariji, obilazak crkve sv. Klimenta, Manastira Tvrdoš i džamija u Starom gradu. Ručak u lokalnom restoranu oko 14 časova, u 15 časova posjeta Banj viru i Muzeju Hercegovine uz zadržavanje do 17 časova. Slobodno vrijeme do večere u 19 časova koja će biti organizovana na osnovu preferencija gostiju (riba ili meso ili tradicionalna jela ili fusion).

Crkva svetog Klimenta bogato je živopisana tako da je mnogi poznavaoči freskoslikanja zovu „najmanjom“ umjetničkom galerijom na svijetu. Manastir Tvrdoš je u četvrtom vijeku podigao car Konstatin i njegova majka Jelena i u njemu se nalazi vinarija u kojoj se proizvodnjom vina bave I monasi.

Objekti džamije u Starom gradu su nacionalni spomenici Bosne i Hercegovine, a gradili su ih dubrovački majstori tako da su vidljivi ornament mediteranske arhitekture.

Banj Vir je smješten u centru Trebinja na hridi iznad rijeke Trebišnjice uz današnji „Muzej Hercegovine“. Dr Safvet-beg Bašagić, bosansohercegovački književnik i naučnik, tvrdi da je tvrđava u Trebinju sagrađena u proljeće 1706. godine i da se grad Trebinje službeno zvao Banj vir.

Duhovnost Hercegovine i Crne Gore kroz vrijeme

2. dan

Doručak i odjava iz hotela u Trebinju do 9 časova. Put za Bileću traje 45 minuta. Obilazak manastira Dobrićevo te nekropole stećaka i džamije Hasan paše Predojevića. U 12 časova polazak za Nikšić (MNE). Razdaljina između Bileće i Nikšića je 64 kilometra, a trajanje putovanja je oko jedan sat tako da je ručak planiran do 14 časova. Nakon toga slijedi obilazak saborne crkve sv. Vasilija Ostroškog, Hadžismailove džamije i katoličke crkve u Nikšiću. Polazak za Plužine planiran je u 18 časova, a putovanje traje oko jedan sat. Nakon smještaja u hotel/motel/BB i kratkog odmora večera (cicvara i sir) je planirana oko 20 časova.

U manastiru Dobrićevo nalaze se freske monaha i slikara Georgija Mitrofanovića i sačuvane su u velikom broju te predstavljaju jednu od najljepših cjelina srpskog živopisa iz XVII vijeka.

Nekropola stećaka u Bileći predstavlja pažljivo selektovanu zbirku stećaka na otvorenom koja sadrži reprezentativne uzorke iz doline Trebišnjice i predstavlja jedinstveni otvoreni muzej stećaka.

Džamija Hasan-paše Predojevića u Bileći je jedna od najstarijih džamija u Hercegovini, izgrađena 1572. godine i upisana u registar nacionalnih spomenika Bosne i Hercegovine te predstavlja bitan sakralni spomenik arhitekture 16. vijeka.

Džamija u Nikšiću svjedoči o Otomanskom periodu na ovim prostorima, a ujedno predstavlja znak tolerancije i skladnog života više vjera i konfesija. Kroz njenu istoriju se uči i o razvoju grada Nikšića, kako pod Turskom, tako i pod Crnogorskom vlašću.

Saborna crkva Svetog Vasilija Ostroškog u Nikšiću je dijelo ruskog arhitekta Mihaila Timofejevića Preobraženskog i nalazi se u centru ovog crnogorskog grada.

Katolička crkva sv. Ćirila i Metoda ili "Nikšićka ljepotica", kako je velečasni Ciril Zajec znao nazvati ovu katoličku crkvu, više od 30 godina krasi grad pod Onogoštom svojom ljepotom.

Duhovnost Hercegovine i Crne Gore kroz vrijeme

3. dan

Doručak u Plužinama (skorup, domaća pogača i varenika-domaće mlijeko), odjava iz hotela/motela/BB do 9 časova. Obilazak manastira Zagrađe, obilazak manastira Piva i Grčkog groblja. Put za Trebinje oko 13 časova, obilazak crkve sv. arhanđela Mihaila u mjestu Jazina udaljenom 16 kilometara od Trebinja, dolazak u Trebinje u popodnevnom časovima (Ručak *lunch* paket).

Crkva manastira Zagrađe je, u arhitektonskom smislu, izraz nadahnuća raškom školom graditeljstva koja predstavlja dokazanu uspješnu kombinaciju istočne i zapadne crkvene arhitekture. Freske u manastiru Piva su najobimniji i jedan od najznačajnijih ansambala zidnog slikarstva nastalog po obnovi Pečke patrijaršije. Manastir je prenijet 1982. godine zbog izgradnje hidrocentrale na rijeci Pivi.

Nekropola stećaka "Grčko groblje", na osnovu utvrđene kulturne vrijednosti, autentičnosti, jedinstvenosti i rijetkosti u okviru svoje vrste, arheološkog, istorijskog, antropološkog i naučnog značaja, ima i izuzetan značaj za istorijski, društveni i kulturni razvoj Crne Gore.

Crkva svetog arhanđela Mihaila nalazi se u blizini rijeke Sušice i dio je izuzetnog pejzaža te ima poseban značaj za proučavanje srednjovjekovnog živopisa i sakralne arhitekture XVI i XVII vijeka. Nacionalni je spomenik Bosne i Hercegovine.

Duhovnost Hercegovine i Crne Gore kroz vrijeme

Život na granici BiH / CG - stare staze bezvremenog nasljeđa i tradicije

Ovaj turistički itinerer nastao je kroz aktivnosti projekta "Život na granici BiH / CG - stare staze bezvremenog nasljeđa i tradicije" koji se sprovodi na području grada Trebinja i opštine Bileća u BiH te opština Nikšić i Plužine u Crnoj Gori.

Opšti cilj ovog projekta je razviti funkcionalnu međusektorsku saradnju i povezati kulturno-istorijsku i prirodnu baštinu sa turizmom u prekograničnom području.

Specifični cilj je stvaranje i promocija zajedničkih prekograničnih turističkih proizvoda ohrabriranjem partnerstava u kulturi i turizmu i obnavljanjem zanemarene kulturne i istorijske baštine u projektnom području.

Glavne projektne aktivnosti su:

- Mapiranje nedovoljno valorizovanih objekata i lokacija kulturno-istorijske baštine koji će biti uključeni u zajedničke turističke prekogranične proizvode Trebinja, Bileće, Nikšića i Plužina;
- Razvijanje digitalnih i štampanih prezentacija nove turističke ponude u prekograničnom području zasnovanih na tradicionalnim vezama i običajima;
- Izrada zajedničkog plana za standardizovano i održivo upravljanje kulturno-istorijskim spomenicima, lokacijama i objektima identifikovanim na projektnom području;
- Revitalizacija kulturno-istorijske baštine kroz "pilot intervencije" u obje projektne zemlje;
- Komunikacijske i promotivne aktivnosti koje uključuju štampane, digitalne i video alate i pristupe.

Vodeći aplikant i koordinator projekta je Javna ustanova "Kulturni centar" Trebinje, a partneri iz BiH su Grad Trebinje i Udruženja građana "Centar za razvoj Hercegovine" i "Home. Projektni partneri u Crnoj Gori su JU "Centar za kulturu" Plužine, NVO "Ženska akcija" i "Udruženje izdavača i knjižara Crne Gore".

Realizacija projekta počela je u januaru 2018. godine, a projekat traje 16 mjeseci. Ukupna vrijednost projekta je 331.712,56 eura od čega Evropska unija finansira 85% sredstava, a preostali iznos kofinansiraju Grad Trebinje, JU "Kulturni centar" Trebinje i JU "Centar za kulturu" Plužine.